

блем регіональної економіки, які дозволяють студентам приймати активну участь в аргументації своїх і шляхів вирішення важливих питань з проблем регіонального розвитку України. Ці форми проведення семінарів найдоцільніше використовувати у вивченні таких тем, як «Проблеми сучасної демографічної ситуації в Україні»; «Проблеми вдосконалення територіальної структури господарства депресивних територій України» та ін.

Значно підвищують мотивацію студентів до системного навчання такі форми сучасних технологій активізації навчального процесу як експрес-опитування, міні- або тест-контролі. Застосування цих форм забезпечує постійний та активний контроль знань, оскільки вони дозволяють опитувати всіх студентів на кожному семінарі.

Сучасні технології активізації навчання суттєво підвищують мотивацій студентів до системного навчання та розширюють їхні компетенції.

Блудова Т. В., д-р екон. наук, професор,
Магда О. В., канд. фіз.-мат. наук, доц.,
кафедра вищої математики

ФОРМА ДИСПУТУ ЯК ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА

*Мощной цепью доказательств,
Силой многих аргументов
И цитатами — конечно,
Из беспорных документов...*

Генрих Гейне «Диспут»

Серед основних форм навчальної діяльності в КНЕУ виділяють лекцію, семінарські, практичні та лабораторні заняття, диспут, конференцію, залік, іспит, факультативні заняття, консультації. Форма проведення заняття обирається залежно від цілей, завдань, методів, стандартів освіти. Розуміння суті форм навчальної діяльності дозволить правильно підготуватися до заняття і найбільш успішно освоїти вимоги робочих програм з математичних дисциплін. Практичні заняття — форма навчального процесу, побудована на самостійному вивченні студен-

тами за завданням викладача окремих прикладів, проблем математичного моделювання, тем для подальшого спільного обговорення, відпрацюванні раніше отриманих знань, формуванні вмінь і навичок.

Головною складовою практичної роботи є домашня підготовка. За її підсумками студентами можуть бути виконані запропоновані завдання, короткі теоретичні конспекти за темою заняття.

У процесі проведення практичної роботи студенти більш глибоко осмислюють навчальний матеріал, а викладач може оцінити ступінь їх готовності до заняття, рівень розуміння обговорюваних питань, прояснити найскладніші приклади.

Диспут (*Disputare* міркувати, сперечатися) — публічне обговорення тієї чи іншої важливої для присутніх проблеми, яке, як правило, завчасно готується і пов'язане з реальним життям, власним досвідом учасників. Диспут — це спеціально організоване подання, в ході якого відбувається демонстративне зіткнення думок з будь-якого питання. З приводу даної проблеми учасники диспуту висловлюють різні думки і судження. Серед виховних потенціалів диспуту можуть бути названі вміння доказово, аргументовано викладати свою точку зору, зберігати витримку і спокій, сприймати критику, з повагою ставитися до думки опонента.

Г. Плоткін пропонує правила для учасника диспуту:

1. Кожен має право висловити свою думку. Якщо у тебе є що сказати слухачам, нехай вони дізнаються про це.

2. Говори, що думаєш, думай, що говориш! Висловлювався ясно і чітко. Не стверджуй того, в чому не розібрався сам.

3. Намагайся більш переконливо викласти свою точку зору. Спирайся тільки на достовірні факти.

4. Не повторюй того, що до тебе було сказано.

5. Поважай чужу думку. Намагайся зрозуміти його. Умій вислухати точку зору, з якою не згоден. Будь витриманим. Не перебивай виступаючого. Не давай особистісних оцінок. Правоту доведи доказами, а не криком. Намагайся не нав'язувати своєї думки.

6. Якщо доведено помилковість твоєї позиції, май мужність визнати свою неправоту.

7. Нехай головним підсумком диспуту стане твоє просування на нелегкому шляху осягнення істини.

Починати диспут доцільно з пропозиції прокоментувати будь-який факт, висловлювання.

Активність учасників диспуту, їх творча діяльність, яка призводить до самостійного вирішення обговорюваних питань, може сти-

мулюватися евристичними прийомами провідного диспуту або навчального (навідні запитання, оціночні та спонукаючі репліки).

Можна користуватися такими мовними трафаретами:

- Я згоден (згодна), тому що...
- Я не згоден (не згодна), тому що...
- Я висловлюю окрему думку, так як...

На відміну від дискусії, де все-таки повинно бути прийнято стале та прийняте науковими авторитетами рішення, диспут як метод формування суджень, оцінок і переконань у процесі пізнавальної та ціннісно-орієнтаційної діяльності не вимагає певних і остаточних рішень. Диспут, як і дискусія, заснований на давно відкритій закономірності, яка полягає у тому, що знання, здобуті в ході зіткнення думок, різних точок зору, завжди відрізняються високою мірою узагальненості, стійкості і гнучкості.

Богославець О. Г., асистент кафедри
регіональної економіки

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ

Інтенсифікація навчання продовжує залишатися однією з ключових проблем педагогіки вищої школи. Цей процес має на меті передачу більшого обсягу навчальної інформації студентам при незмінній тривалості навчання без зниження вимог до якості знань.

Для його впровадження вбачається доцільним застосування науково обґрунтованих методик керівництва пізнавальним процесом студентів, які мобілізують творчий потенціал особистості.

Процес творчості включає в себе, насамперед, відкриття нового: нових об'єктів, знань, проблем, напрямів їх вирішення. Одним із методів організації навчального процесу, що спонукає студентів до творчого мислення, є проблемне навчання. Якщо тренувальні завдання пропонуються студентам для закріплення знань і відпрацювання навичок, то проблемні — це завжди пошук нового способу розв'язання стандартних і нестандартних науково-навчальних завдань.

З цією метою викладач не повідомляє знань у готовому вигляді (нові знання даються для вирішення проблеми), а ставить перед аудиторією проблемне завдання, спонукаючи шукати шляхи